

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

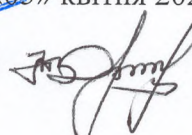
ПОГОДЖЕНО

на засіданні вченої ради факультету
фізики, математики, економіки та
інноваційних технологій
протокол № 4 від « 5 » 04 2023 р.

Заст. Голови Кристіна ВОЙТОВИЧ

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри технологічної
та професійної освіти
протокол № 4 від « 05 » квітня 2023 р.

Завідувач кафедри

Леонід ОРШАНСЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні приймальної комісії
протокол № 5 від « 10 » 04 2023 р.

Голова приймальної комісії

Ректор

Валентина БОДАК

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

для вступу на навчання для здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю **015 «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА»**
на основі ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста

Дрогобич, 2023

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма фахового випробування призначена для осіб, які вступають на навчання для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 «Професійна освіта», та складена на основі вимог паспорту й освітньо-наукової програми «Професійна освіта».

Основна *мета* фахового випробування – виявити здатність вступника успішно розв’язувати комплексні наукові проблеми в галузі професійної освіти, зокрема, вміння критично аналізувати педагогічні явища і процеси у системах вітчизняної та зарубіжної професійної освіти; генерувати нестандартні, інноваційні підходи до розв’язання поставлених наукових завдань; дотримуватися логіки наукового пошуку, послідовності й обґрунтованості висунутих положень, а також використовувати широкий арсенал методів наукових досліджень; здійснювати прогнозування наукової діяльності, моделювання педагогічних явищ й освітніх процесів у галузі професійної підготовки фахівців; вміти визначати організаційно-педагогічні умови, застосовувати форми, методи і способи підвищення ефективності освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти.

Програма фахового випробування спрямована на виявлення знань вступника з історії та теорії професійної освіти, передовсім закономірностей, принципів, цілей, змісту, методів, засобів, організаційних форм та технологій навчання і виховання у закладах освіти різного рівня – професійних ліцеях, коледжах, інститутах, академіях, університетах. Вступник також повинен вміти обґрунтовувати сутність явищ і процесів, що відбуваються в системі професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, аналізувати сучасний стан і тенденції розвитку цих закладів освіти, логічно вибудовувати структуру наукового дослідження, визначати його етапи, складати план педагогічного експерименту, застосовувати відповідні методи його реалізації, здійснювати кількісно-якісну інтерпретацію отриманих результатів, робити узагальнення, висновки та рекомендації.

На основі програми складені екзаменаційні білети, які містять три теоретичні питання. У процесі підготовки до фахового вступного випробування та під час відповідей на питання білету вступник має враховувати тип і профіль закладу професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, в якому працює або в подальшому здійснюватиметься науково-педагогічне дослідження.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Нормативно-правові акти про освіту в Україні: загальна характеристика.
2. Закон України «Про освіту»: характеристика основних положень.
3. Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту»: характеристика основних положень.
4. Закон України «Про фахову передвищу освіту»: характеристика основних положень.
5. Закон України «Про вищу освіту»: характеристика основних положень.
6. Професійна освіта в Україні: сутність, зміст основних понять.
7. Державні та професійні стандарти освіти за спеціальностями: сутність, відмінність, структура і зміст.
8. Система професійної (професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої) освіти: структура, стисла характеристика.
9. Тенденції та перспективи розвитку вітчизняної системи професійної освіти.
10. Зарубіжний досвід функціонування систем професійної освіти у провідних країнах світу.
11. Порівняльна характеристика вітчизняної та зарубіжної систем професійної освіти.
12. Методологічні підходи у професійному навчанні (системний, компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований).

13. Система управління закладами професійної освіти.
14. Сутність і функції, стилі та методи освітнього менеджменту.
15. Психологічні аспекти фахової підготовки спеціалістів у закладах професійної освіти.
16. Особливості функціонування педагогічної системи у закладах професійної освіти та її структурні компоненти.
17. Закономірності й особливості професійного навчання.
18. Мета, завдання і принципи професійного навчання.
19. Сутність і структура освітнього процесу у закладах професійної освіти.
20. Дидактична сутність процесу засвоєння знань, формування умінь і навичок з фаху.
21. Загальна характеристика та принципи проектування змісту професійної освіти.
22. Загальні підходи та критерії відбору змісту професійного навчання.
23. Модульний підхід до формування змісту навчання у закладах професійної освіти.
24. Характеристика інваріантної та варіативної складових змісту професійної освіти.
25. Загальна класифікація методів професійного навчання.
26. Характеристика методів теоретичного навчання у закладах професійної освіти.
27. Характеристика методів практичного (виробничого) навчання у закладах професійної освіти.
28. Характеристика форм організації теоретичного навчання у закладах професійної освіти.
29. Характеристика форм організації практичного (виробничого) у закладах професійної освіти.
30. Реалізація міждисциплінарних і внутрішньодисциплінарних зв'язків у структурі професійної підготовки.
31. Диференціація й індивідуалізація процесу професійного навчання.
32. Характеристика методів діагностування і контролю навчальної діяльності здобувачів.
33. Технології мотивації навчальної діяльності у закладах професійної освіти.
34. Технології формування нових знань з фаху.
35. Технології формування професійних дій, умінь і навичок із фаху.
36. Характеристика традиційних засобів професійного навчання.
37. Інформаційно-комунікаційні (цифрові) технології професійного навчання.
38. Використання мультимедійних технологій у професійному навчанні.
39. Особливості дистанційного і змішаного навчання у закладах професійної освіти.
40. Проблеми сучасного підручника для професійної підготовки фахівців.
41. Електронний підручник як сучасний засіб професійного навчання. Характеристика його основних компонентів.
42. Інноваційні технології організації професійного навчання.
43. Комп'ютеризація (програмне забезпечення) навчально-виробничого процесу.
44. Європейська кредитно-трансферна система (ECTS) оцінювання та порівняння навчальних досягнень студентів: мета, особливості реалізації.
45. Організація виробничої практики у системі професійної освіти.
46. Організація самостійної роботи здобувачів у закладах професійної освіти.
47. Організація науково-дослідницької роботи здобувачів у закладах професійної освіти.
48. Система моніторингу якості професійної освіти.
49. Характеристика методів перевірки й оцінювання навчальних досягнень здобувачів професійної освіти.
50. Сутність, зміст, методи та прийоми виховання здобувачів у закладах професійної освіти.
51. Завдання і зміст позааудиторної масової виховної роботи у закладах професійної освіти.

52. Організація творчої діяльності здобувачів у позааудиторний час.
53. Класифікація та характеристика форм організації виховного процесу у закладах професійної освіти.
54. Особливості організації масових форм виховної роботи у закладах професійної освіти.
55. Самоврядування у закладах професійної освіти: завдання та особливості організації.
56. Організація системи методичної роботи у закладах професійної освіти: зміст і форми.
57. Характеристика теоретичних методів науково-педагогічного дослідження.
58. Характеристика емпіричних методів науково-педагогічного дослідження.
59. Характеристика методів математичної статистики у педагогічному дослідженні.
60. Педагогічний експеримент та його основні етапи.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гуревич Р.С. Теоретичні та методичні основи організації навчання у професійно-технічних закладах / за ред. С.У. Гончаренка. Київ: Вища школа, 1998. 229 с.
2. Ігнатенко Г.В. Професійна педагогіка: навч. посіб. Київ: Вид. дім «Слово», 2013. 352 с.
3. Інформаційно-комунікаційні технології у професійно-технічній освіті: колект. моногр. / А.М.Гуржій, Р.С. Гуревич, М.Ю. Кадеміята ін.; за ред. Гуржія А.М.
4. Коваленко О.Е. Методика професійного навчання: підручник. Харків: УПА, 2015. 360 с.
5. Коваленко О.Е. Теоретичні засади професійної педагогічної підготовки майбутніх інженерів-педагогів в контексті приєднання України до Болонського процесу: монографія / О.Е.Коваленко, Н.О. Брюханова, О.О.Мельниченко. Харків: УПА, 2007. 162 с.
6. Лікарчук І.Л. Професійно-технічна освіта України: історичний шлях і перспективи: монографія. Київ: Пед. думка, 1999. 288 с.
7. Напрями реформування системи професійно-технічної освіти в умовах європейської інтеграції (досвід, аналіз, прогнози): колект. Моногр. / Аніщенко В.М., Закатнов Д.О., Здіорук С.І., Клепко С.Ф., Радкевич В.О., Савченко В.А., Савченко І.М., Скульська В.Є., Стариков І.М., Юрженко В.В. Київ, 2019. 196 с.
8. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: монографія / за ред. І.А. Зязюна. Київ: Віпол, 2000. 636 с.
9. Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз: монографія / за ред. В.Г. Кременя. Київ: Наук, думка, 2003. 853 с.
10. Ничкало Н.Г. Розвиток професійної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів: моногр. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. 125 с.
11. Ничкало Н.Г. Трансформація професійно-технічної освіти України : монографія. Київ: Пед. думка, 2008. 200 с.
12. Ничкало Н.Г. Трансформація професійно-технічної освіти України: монографія. Київ: Пед. думка, 2018. 200 с.
13. Олійник В.В. Наукові основи управління підвищенням кваліфікації педагогічних працівників профтехосвіти: монографія. Київ: Міленіум, 2003. 594 с.
14. Оршанський Л.В. Професійна педагогіка. Курс лекцій : навч. посіб. Дрогобич : РВВ ДДПУ, 2007. 224 с.
15. Педагогічна книга майстра виробничого навчання: навч.-метод, посіб. 2-е вид. / Н.Г. Ничкало, В.О. Зайчук, Н.М. Розенберг та ін.; за ред. Н.Г. Ничкало. Київ: Вища школа, 1997. 383 с.

16. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: монографія / С.О. Сисоєва, А.М. Алексюк, П.М. Воловик, О.І. Кульчицька, Л.С. Сігасва, Я.В. Цехмістер та ін.; за ред. С.О. Сисоєвої. Київ: Віпол, 2001. 503 с.
17. Професійна освіта в зарубіжних країнах: порівняльний аналіз: монографія / за ред. Н.Г. Ничкало, В.О. Кудіна. 2-е вид. Черкаси: Вибір, 2002. 390 с.
18. У 2 частинах. Ч. 2. Вінниця: ВДПУ, 2016. 376с.
19. Шевчук С.С., Кулішов В.С. Дидактика професійної освіти: практико-орієнтований аспект: навч.-метод. посіб. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2021. 212 с.
20. Щербак О.І. Професійно-педагогічна освіта: теорія і практика: монографія / за ред. Н.Г. Ничкало. Київ: Наук, світ, 2010. 279 с.

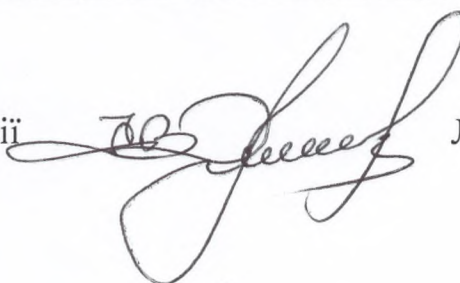
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Оцінювання знань на фаховому випробуванні проводиться за шкалою 100 – 200 балів, зокрема:

Кількість балів	Показники
1 – 99	отримує вступник, який майже не орієнтується в змісті питань, не знає основних засад професійної освіти; правильні відповіді на усі питання білета питання практично відсутні; на додаткові питання не відповідає або ж відповідає односкладно «так – ні»; не може навести жодного коректного прикладу з нормативних документів або практичного досвіду.
100	отримує вступник, який дуже погано орієнтується в змісті питання, плутає або не відрізняє основні поняття і категорії професійної освіти; дає відповідь лише на окремі додаткові питання або ж відповідає односкладно «так – ні»; припускається помилок при характеристиці основних нормативних документів освітньої галузі.
110	отримує вступник, який погано орієнтується в змісті питання, не може потвердити жодної думки конкретними прикладами з освітнянської практики; плутає основні поняття і категорії; на додаткові питання дає фрагментарні й не завжди коректні відповіді з великою кількістю помилок і неточностей.
120	отримує вступник, який не може дати структурованої відповіді на жодне питання білету, однак загалом орієнтується в його суті; має певне уявлення про систему професійної освіти, її проблеми та категоріально-понятійний апарат; на додаткові питання дає неповні відповіді; під час характеристики нормативних документів у галузі освіти допускає багато грубих помилок.
130	отримує вступник, який може дати відповідь на окремі фрагменти питання (схематично висвітлити суть конкретного явища в галузі професійної освіти), знає зміст основних нормативних документів, але не завжди коректно й логічно пов'язує їх між собою; виявляє несвідоме механічне відтворення матеріалу зі значними помилками та прогалинами у знаннях; відповідає на більшість додаткових питань, однак допускає окремі грубі помилки.
140	отримує вступник, який вміє послідовно, але водночас схематично викласти суть питання, спорадично проілюструвати сказане, відтак зміст кожного розкриває лише поверхово; загалом орієнтується в категоріально-понятійному апараті та нормативних документах у галузі професійної освіти; відповідає на більшість додаткових питань; допускає негрубі помилки й окремі неточності.

150	отримує вступник, який вміє послідовно й аргументовано викласти суть питання, може загалом коректно, але схематично проілюструвати сказане; орієнтується в змісті більшості питань, категоріально-понятійному апараті та нормативних документах у галузі професійної освіти; правильно відповідає на більшість додаткових питань; під час відповіді допускає окремі неточності та негрубі помилки.
160	отримує вступник, який вміє логічно й достатньо повно викласти суть екзаменаційних питань, може адекватно проілюструвати сказане; добре орієнтується в більшості питань, категоріально-понятійному апараті та нормативних документах у галузі професійної освіти і може схарактеризувати їхній основний зміст; правильно відповідає на більшість додаткових питань; під час відповіді допускає поодинокі неточності та негрубі помилки.
170	отримує вступник, який дає повну, вичерпну й логічну відповідь на усі екзаменаційні питання з деякими неточностями; достатньо впевнено відповідає на комплекс додаткових запитань; робить аргументовані висновки; розуміє системний характер нормативних документів і нюанси окремих понять і категорій професійної освіти; демонструє достатній рівень загальноосвітньої, професійно-орієнтованої і науково-педагогічної підготовки; допускає окремих незначних помилок.
180	отримує вступник, який дає повну, вичерпну й логічну відповідь на усі питання білету; впевнено відповідає на комплекс додаткових запитань; демонструє знання термінології та нормативних документів у галузі професійної освіти; аргументовано полемізує і доводить свої погляди, ілюструючи відповіді прикладами з освітянської практики; демонструє високий рівень загальноосвітньої, професійно-орієнтованої і науково-педагогічної підготовки.
190	отримує вступник, який системно володіє програмовим матеріалом, глибоко й вичерпно висвітлює суть питань; дає розгорнуті відповіді на усі питання білету, їх зміст розкриває на високому науковому рівні; вільно оперує поняттями і термінами, знає зміст основних нормативних документів у галузі професійної освіти; має сформовані навички наукового аналізу, наведені твердження ілюструє відповідними прикладами з освітянської практики; демонструє високий рівень загальноосвітньої, професійно-орієнтованої і науково-педагогічної підготовки.
200	отримує вступник, який системно, усвідомлено і творчо володіє програмовим матеріалом; дає глибокі та вичерпні відповіді на усі питання білету; уміє вправно ілюструвати відповіді прикладами з освітянської практики; дає переконливу оцінку педагогічним процесам; має добре сформовані навички наукового пошуку й методологічного аналізу педагогічних явищ, вільно оперує основними категоріями та поняттями, демонструючи дефінітивну майстерність; ґрунтовно обізнаний з основними положеннями нормативних документів у галузі професійної освіти; показує високий рівень загальноосвітньої, професійно-орієнтованої і науково-педагогічної підготовки.

Голова предметної комісії

Леонід ОРШАНСЬКИЙ